

Do pełna dopełniam – dopełnienie

Do pełna dopełniam – dopełnienie

Źródło: a. nn., *Dopełnianie filiżanki wodą*, fotografia barwna, domena publiczna.

Ćwiczenie 1

Uzupełnij zdania wyrazami w odpowiedniej formie i przepisz je tutaj lub w zeszycie.

Agatka poszła (z kim?) do kina. [mama]

Ola skakała (na czym?). [trampolina]

Sławek kupił pyszne (co?). [pączek]

Ula nie patrzyła (na kogo?). [koleżanka]

Jacek z Marcinem grali (w co?). [tenis]

Łukasz przyglądał się (czemu?). [ptaki]

Zapamiętaj!

Dopełnienie to takie określenie, które odpowiada na pytania wszystkich przypadków oprócz mianownika i wołacza, czyli:

- **kogo? czego?** Nie widzę **taty**. Kwiaty potrzebują **słońca**.
- **komu? czemu?** Książkę pożyczyłam **bratu**. Przyjrzyj się **słoniowi**.
- **kogo? co?** Adam poznał nową **koleżankę**. Muszę wysłać **list**.
- **z kim? z czym?** Porozmawiam **z mamą**. Do szkoły chodzę **z tornistrem**.
- **o kim? o czym?** Nie mów źle **o przyjacielu**. Rozmawiamy **o pogodzie**.

Zapamiętaj!

Dopełnienie jest **określeniem czasownika** i może być wyrażone: rzeczownikiem, wyrażeniem przyimkowym, zaimkiem. Często czasownik łączy się z dwoma dopełnieniami:

Książkę pożyczyłam **bratu**.

Porozmawiam **z mamą o wyjeździe** nad morze.

Ćwiczenie 2

Zaznacz w podanych zdaniach: kolorem czerwonym - orzeczenia, niebieskim - podmioty, pomarańczowym - dopełnienia.

pomarańczowy

czerwony

niebieski

Sąsiad ogląda telewizję.

Zapaliłem lampkę.

Nauczyciel zorganizował wycieczkę.

Mama upiekła jabłecznik.

Szukam podręcznika.

Chusteczką wytarłem stolik.

Chłopcy biegają z trenerem

Lubisz Asię?

Ćwiczenie 3

W podanych zdaniach wskaż wyrazy, które pełnią funkcję dopełnienia.

Znany pianista przepięknie gra na fortepianie.

znany

gra

na fortepianie

przepięknie

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Czerwony fotel należy do mojego dziadka.

należy

mojego

fotel

do dziadka

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Chłopiec bawił się rankiem z kolegami.

z kolegami

chłopiec

bawił się

rankiem

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Moja siostra lubi rosół.

lubi

moja

siostra

rosół

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 4

Zaznacz kolorem wszystkie dopełnienia. Uwaga! W niektórych zdaniach występują po dwa dopełnienia, w innych może ich nie być.

szary

Michał kupił bratu bardzo drogi prezent .

W pobliżu dworca znalazłam portmonetkę z pieniędzmi .

Zosia zostawiła dla mnie cztery kawałki ciasta.

Czarna kotka wskoczyła zwinnie na parapet.

Wszyscy czekamy na udany występ piłkarzy.

Gości przyjmujemy w salonie.

Rodzice często opowiadają bajki swoim małym dzieciom .

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 5

Przekształć zdania twierdzące na zdania przeczące według wzoru.

Kupuję gazetę. – Nie kupuję gazety.

Połykam tabletkę. –

Naprawiam rower. –

Wysyłam list. –

Kocham Basię. –

Czytam książki. –

Studiuję prawo. –

Gotuję zupę. –

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 6

Uzupełnij wniosek. W puste miejsca wpisz nazwy przypadków.

W zdaniach twierdzących czasowniki łączą się z dopełnieniem w ,
natomiast zdania zaprzeczone żądają dopełnienia w .

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Ćwiczenie 7

Dopasuj czasowniki do dopełnień tak, aby utworzyć związki frazeologiczne.

igrać	w sedno
trafić	z ręki
usychać	biedę
obejść się	smakiem
klepać	przykładem
jeść	z tęsknoty
grać	z ogniem
świecić	na nosie

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Ćwiczenie 8

Wybierz dwa związki frazeologiczne z poprzedniego ćwiczenia i użyj ich w zdaniach. Zapisz zdania poniżej.

Ćwiczenie 9

Uzupełnij zdania dopełnieniami.

Kiedy Odyszeusz dotarł do Itaki, rodzina nie rozpoznała.

Ariadna podarowała Tezeuszowi , dzięki której mógł wydostać się z labiryntu.

Herakles wykonał dwanaście ciężkich .

Trojanie ponieśli , gdyż dali się przechytryć Grekom.

Szyfł musiał na górę ciężki gład, ponieważ obraził swoim zachowaniem.

Hektor poniósł z rąk Achillesa.

Dedał wykonał z piór ptasich i wosku.

Nierozważny Ikar nie posłuchał swojego i dlatego zginął.

Ćwiczenie 10

Uzupełnij podane przysłowia właściwymi dopełnieniami. Wybierz odpowiedzi spośród podanych pod przysłowiami.

Nie ma bez kolców.

Głową nie przebijesz.

Pieniądze nie dają.

Od głowa nie boli.

Przyganiał kociół .

szczęście sprzyja.

Pan Bóg strzeże.

Upały lipcowe wróżą styczniowe.

Bez pracy nie ma .

Czas leczy .

Dobrymi piekło jest wybrukowane.

Każdy sobie skrobie.

Strzeżonego

rany

rzepkę

mrozy

róży

szczęścia

chęciami

garnkowi

muru

Śmiałym

kołaczy

przybytku

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0.

Polecenie 1

Wyjaśnij swoimi słowami znaczenie dwóch wybranych przysłów z poprzedniego ćwiczenia.